

Datele privind înființarea Comunei Vorona, prima atestare documentară, precum și evoluția istorică

Strămoșii locuitorilor comunei Vorona au găsit pe acest teritoriu condiții prielnice pentru dezvoltarea așezărilor din cele mai vechi timpuri. Apa potabilă, terenurile propice agriculturii, pășunile bogate de pe dealuri, pădurile cu resursele lor, formează un întreg complex de factori naturali care au determinat locuirea acestei zone din timpuri străvechi. Pe lângă argumente logice care demonstrează locuirea acestor meleaguri din timpuri istorice foarte vechi, vin să contureze aceeași idee descoperirile arheologice. Comuna își împrumută numele de la apa „Vorona” care își găsește originea în limbile slave, având înțelesul de cioară (în sens restrâns), dar și de neagră (în sensul mai larg al cuvântului). Unii localnici folosesc termenul pentru culoarea neagră a frunzelor și crengilor de stejar căzute în albia pârâului, care se înnegresc și dau impresie de culoare neagră a apei.

Prima atestare documentară datează din 7 ianuarie 1403, când se întocmește la Suceava un act de danie de la Cancelaria domnească în vremea lui Alexandru cel Bun. În textul aceluia document, la loc de frunte, printre boierii din Sfatul Domnesc care participă la elaborarea actului, apare și numele lui „pana Iana Staroho at Worona”, adică Ioan cel Bătrân de la Vorona, proprietar al câtorva zeci de sate.

Satele de pe apa Voronei apar des în documentele sec. XV-XVI (peste 25 de documente amintesc sate de pe apa Voronei până la începutul sec. al XVII-lea). În timpul domniei lui Ștefan Cel Mare, Vorona era proprietatea portarului Sucevei, Luca Arbore. Aceasta a fost transmisă urmașilor săi care la începutul sec. XVII-lea erau Dumitru Panici și sora sa Agathia. După această dată, prin înrudiri, moșia așezării a intrat în posesia boierului Ioniță Pancul și a Cantacuzinilor.

Satele vechi sunt *Icuseni*, care și-a luat numele de la vistiernicul „Iacus” și este consemnat în scrieri începând cu 1480 și *Joldești*. Primul document ce se referă la satul *Joldești* (sub forma „curtea Anușcăi”) este datat din 16 noiembrie 1433. Documentul din 31 iulie 1463 amintește atât satul Vorona, cât și Joldeștiul (sub forma „cotul Mihului”). Teritoriul satului Joldești este și locul unde s-a desfășurat la 12 aprilie 1457 lupta pentru ocuparea tronului între Ștefan cel Mare și Petru Aron. Istoricii susțin păreri diferite: unii (A.D. Xenopol) susțin desfășurarea luptei la Joldești (județul Botoșani), alții afirmă că bătălia s-a dat la Doljești, lângă orașul Roman. În sec. al XVIII-lea satul este menționat în câteva documente cartografice: harta ce însoțea lucrarea domnului-cărturar Dimitrie Cantemir, „Descrierea Moldovei”; harta generalului Bauer din 1772; harta Moldovei din F.Sulzer (1781). Începând cu sec. al XIX-lea informațiile privitoare la satul Joldești se înmulțesc și se diversifică. Satul este menționat în diverse hărți, recensăminte fiscale (catagrafii), acte referitoare la proprietatea asupra pământului etc. Din puncte de vedere administrativ, satul a aparținut de-a lungul timpului ocolului Siretului, ocolului Hârlăului, comunei Bănești, comunei Fântânele, comunei Tudora, comunei Vorona din 1956 până în prezent.

Informații privind numărul populației descoperim în catagrafii, recensăminte, hărți începând cu sec. al XIX-lea. Dacă în anul 1803 satul Joldești (împreună cu satul Sarafinești) era locuit de aproximativ 770 de persoane, în anul 1891 numărul locuitorilor ajunge la 822, iar la sfârșitul anului 1930 populația statornică atinge cifra de 1487 locuitori.

Marea familie Rosetti și-a legat numele de Joldești prin ctitorirea bisericii dn sat. Între anii 1847-1849 a fost ridicată de către Nicolae Rosetti și soția sa Zoia, biserica cu hramul „Intrarea Maicii Domnului în Biserică”.

Pe moșia schitului Vorona (ulterior mănăstirea omonimă) s-au format în sec. XVII satele *Poiana* (mult timp *Poiana-Lungă*) și *Chiscovata*. Din același veac datează începuturile cătunelor Pancu și Cotu (azi *Vorona – Teodoru*).

Vorona-Nouă a fost întemeiată în 1879, prin aplicarea legii „însurățeilor”, iar cătunul Măldărești (azi Joldești) s-a constituit după aplicarea reformei agrare din 1921.

Prin noua lege de organizare administrativ-teritorială din 1968, satele Pancu, Protopopeni, Chiscovata, Vorona-Nouă și Măldărești (înglobat în localitatea Joldești) au fost desființate și comasate în actualele sate ale comunei.

În anul 2003, comuna Vorona a aniversat prin manifestări deosebite 600 de ani de la atestarea documentară a localității.

În forma actuală Vorona este rezultatul unirii fostelor comune Vorona și Poiana, în anul 1968 și are în componență un număr de 6 sate mari, care grupează de fapt 12 vechi sate și cătune, amplasate după cum urmează:

- satul Vorona, grupează Vorona Nouă, Chiscovata și Vorona Centru;
- satul Vorona Teodoru grupează două vechi cătune: Pancu și Cot;
- satul Vorona Mare, situat în partea de sud, la o distanță de 4-5 km de centrul comunei;
- satul Joldești, situat în partea de vest, la 7 km față de centrul comunei;
- satul Icușeni, situat în partea de Nord-vest la 5-7 km față de Vorona Centru;
- satul Poiana, situat în partea de nord, la 3 km de centrul comunei.

În anul 2018, comuna Vorona a împlinit 50 de ani de funcționare în această structură administrativă și acțiunile organizate de administrația locală au pus în evidență dezvoltarea pe care a înregistrat-o Vorona în acești ani.

Vechimea așezării comunei Vorona este mult mai mare. Cercetările arheologice au scos la iveală urme de viețuire încă din epipaleolitic. Cea mai importantă descoperire este din Epoca Pietrei și se referă la așezarea tardeziană de la Icușeni, din „Poiana Eroilor”. Pe locul numit „Teis” din vecinătatea satului Vorona Nouă s-a descoperit o cultură aparținând Epocii Bronzului.

Spre marginea de est a satului Icușeni s-a descoperit o așezare din care au fost culese fragmente de ceramică aparținând Epocii Fierului, începutului Epocii Migrațiilor și perioadei Feudalismului târziu.

